

Els inicis de l'Escola d'Agricultura de Caldes de Montbui

Treballs

Josep Casanovas i Prat

Professor dels Estudis
Universitaris de Vic

Al començament del segle XX, l'agricultura catalana es trobava en els inicis d'un procés de canvi: es posaven les bases d'una agricultura moderna que pràcticament ha arribat fins als nostres dies. En aquest marc de transformació, va créixer la necessitat de crear centres d'ensenyament agrícola, o de reformar els existents, per tal de formar especialistes capaços de dirigir el procés de modernització de l'agricultura catalana¹. El 1912, la Diputació de Barcelona creava l'Escola Superior d'Agricultura i, uns anys més tard, el 1921, la Mancomunitat de Catalunya comprava la finca Torre Marimon, a Caldes de

Montbui, amb la intenció de convertir-la en un centre d'ensenyament agrícola vinculat a l'Escola Superior d'Agricultura.

L'existència d'un sistema d'ensenyament agrícola destinat a preparar tècnics en agricultura era un factor necessari per a poder passar d'una agricultura tradicional a una de moderna. En aquest sentit, Carles Pi i Sunyer, director de l'Escola Superior d'Agricultura entre 1919 i 1924, escrivia l'any 1922: «L'agricultura, d'art primitiu, de pràctica senzilla, s'ha convertit en ciència molt complexa, per la multiplicitat de factors que hi intervenen.

¹ Una argumentació més extensa sobre aquest tema es pot trobar en la meua tesi doctoral: J. Casanovas i Prat (1996): *L'acció tècnica agrària (1912-1939). La política agrària de la Mancomunitat i la Generalitat de Catalunya*. Universitat de Barcelona.

Necessita, obligadament, la intervenció tècnica, ja generalitzada arreu del món civilitzat, per ésser remuneradora»². A Catalunya, la iniciativa privada i els poders públics van crear les condicions necessàries per a disposar d'una cultura tècnica agrícola apropiada per a modernitzar l'agricultura catalana. Destacats agraristes a nivell particular, associacions agrícoles, escoles i serveis tècnics agrícoles van formar el marc adequat per a difondre una nova cultura tècnica agrícola que s'ajustés als canvis que havia experimentat la societat catalana.

A la primeria del segle XX, entre els pocs centres d'ensenyament agrícola que hi va haver a Catalunya, cal destacar l'Escola d'Agricultura de la Torre Marimon a Caldes de Montbui. Aquesta granja escola, de caràcter públic, no va néixer per a rehabilitar per mitjà de l'agricultura nois amb problemàtiques socials, costum força estès a les granges escola en general, sinó que era un centre destinat a l'agricultura i als agricultors. L'Escola d'Agricultura de Caldes va contribuir a crear un marc necessari per a poder difondre i portar a la pràctica les noves tècniques agrícoles.

Establerta a Barcelona, l'Escola Superior d'Agricultura era el principal centre d'ensenyament agrícola de Catalunya. Va dependre sempre d'institucions públiques d'àmbit provincial o català, com ara la Diputació de Barcelona, la Mancomunitat i la Genera-

Alumnes de l'Escola Mitjana d'Agricultura realitzant pràctiques anticriptogàmiques amb uns arbres fruiters. Fotografia: *Les escoles d'agricultura de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona, 1935.

litat de Catalunya. Des de 1912, es va organitzar a Catalunya un sistema d'ensenyament agrícola propi que es volia diferenciar de la resta de les escoles que depenien del Ministeri de Foment. A diferència d'aquestes, l'Escola Superior d'Agricultura ofería un ensenyament destinat a la pràctica agrícola i no a formar funcionaris, tal com generalment passava amb els enginyers agrònoms que sortien de les escoles estatals. L'Escola d'Agricultura de Caldes de Montbui va ser una peça més del sistema propi d'ensenyament agrícola que es va organitzar a Catalunya.

Els poders públics catalans van

establir un sistema propi d'ensenyament agrícola que en bona part satisfia les demandes d'uns sectors rurals que volien modernitzar l'agricultura catalana, als quals, però, els faltava personal tècnic especialitzat per a tirar endavant aquest procés. Amb l'establiment de l'Escola Superior d'Agricultura, els propietaris rurals van tenir la possibilitat d'enviar els seus fills a estudiar agricultura, quan era més habitual fer la carrera d'advocat o metge, que normalment provocaven una pèrdua d'interès per la terra. Els pagesos que treballaven la terra, en canvi, van haver d'esperar més per a poder estudiar a les escoles d'agricultura,

Preparació d'anticriptògams per part dels alumnes de l'Escola Mitjana d'Agricultura que després aplicaven a les plantes i a les terres que n'estaven necessitades. Fotografia: *Les escoles d'agricultura de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona, 1935.

Moderna sitja metàl·lica destinada a la fermentació d'herbes per a alimentar el bestiar. La càrrega i la descàrrega de la sitja sovint anaven a càrrec dels alumnes de la Torre Marimon. Fotografia: *Les escoles d'agricultura de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona, 1935.

però van comptar amb un personal especialitzat que els donava assistència tècnica i que buscava formes per a difondre noves pràctiques agrícoles.

Aquest article recull la història de la Torre Marimon des de l'any 1921 —quan va ser comprada per la Mancomunitat de Catalunya— fins a l'any 1939 —que correspon al final de la Guerra Civil. Són els anys inicials, en què després d'algunes vicissituds la Torre Marimon es va convertir en un dels principals centres d'experimentació i ensenyament agrícola de Catalunya. Vist des de la perspectiva actual, quan s'acaba de consumir la desaparició d'aquesta escola d'agricultura enmig d'una indiferència quasi general, no podem fer res més que lamentar aquesta pèrdua, perquè creiem que, com al principi d'aquest segle, el futur de l'agricultura catalana encara depèn, entre altres factors importants, del fet de disposar de bones escoles agrícoles.

LA COMPRA DE LA TORRE MARIMON

L'Escola Superior d'Agricultura, fundada el 1912, ha estat sempre establerta dins el recinte de l'Escola Industrial al carrer d'Urgell de Barcelona, on encara és avui dia. Aquesta ubicació urbana limitava les possibilitats de poder comptar amb camps experimentals on els seus alumnes poguessin posar en pràctica els coneixements teòrics que adquirien i els professors poguessin fer experimentacions, les quals, per sortir dels pas, es feien en els jardins del recinte de l'escola. Per

a resoldre aquestes restriccions, hi havia la idea d'adquirir una finca fora de Barcelona. L'any 1920, amb la primera reforma del pla d'estudis de l'Escola Superior d'Agricultura, es va posar molt d'èmfasi en la necessitat de disposar d'una finca agrícola³.

Davant la importància que prenia la ramaderia a Catalunya, la Mancomunitat va iniciar un projecte, sota la direcció del veterinari Pere M. Rossell i Vilà, per a la creació de l'Escola Superior de Zootècnia. La necessitat de comprar una finca per a establir-hi l'esmentada escola va facilitar l'adquisició de la Torre Marimon, que també podria ser utilitzada per a altres usos agrícoles. Així, inicialment, a la Torre Marimon hi anava destinada l'Escola Superior de Zootècnia, de la qual havien de sortir especialistes en ramaderia, i no sols en els aspectes sanitaris, sinó també en els de la producció animal.

El *Boletín Oficial de la Provincia de Barcelona* del 9 de desembre de 1920 portava les bases del concurs per a l'adquisició d'una finca destinada a l'Escola Superior de Zootècnia. En el concurs s'hi van presentar quatre finques situades als termes municipals de Terrassa, Argentona, Caldes de Montbui i Sabadell. La comissió encarregada d'estudiar les ofertes, formada per Carles Pi i Sunyer, Jaume Raventós i Pere M. Rossell i Vilà, va decidir que cap

de les quatre no complia les bases del concurs i va proposar declarar-lo desert, tal com finalment va decidir el Consell Permanent en la sessió de l'1 de juliol de 1921⁴.

Unes setmanes després, el 5 d'agost, es va tornar a convocar un concurs. Aquesta vegada només hi va participar la finca de Caldes de Montbui, que ja s'havia presentat al primer concurs. La comissió encarregada d'estudiar les ofertes va estimar, després d'alguns aclariments, que era interessant adquirir aquella finca. En la reunió del Consell Permanent del 25 d'agost de 1921 va acordar adquirir la finca de Caldes de Montbui anomenada Torre Marimon, propietat de Pere Matarrodona, pel preu de 275.000 pessetes, preu que més endavant va ser rebaixat a causa d'algunes deficiències i càrregues que tenia la finca.

La Torre Marimon era una finca agrícola important. Anys abans de ser adquirida per la Mancomunitat de Catalunya, ja s'hi havia pensat per a establir-hi una granja escola: al voltant de 1907, la Delegació de la Cambra Agrícola del Vallès a Caldes de Montbui va intentar d'establir l'Escola Pràctica d'Agricultura Regional i la Granja Experimental de Catalunya a la propietat de Torre Marimon; el 14 de juliol de 1907, a proposta de Francesc Torras i Sayol, la Junta de la Delegació va

acordar oficialment fer les gestions necessàries per a aconseguir la granja escola, però aquestes no van tenir èxit⁵. Fins a l'any 1921 la Mancomunitat no va comprar la finca Torre Marimon, i va ser amb un objectiu diferent.

ELS PRIMERS PROJECTES SOBRE LA TORRE MARIMON

L'Escola Superior de Zootècnia era el primer projecte que es pensava realitzar a la Torre Marimon. L'obertura de l'Escola Superior de Zootècnia ja estava prevista per al curs 1920-1921. El Consell Permanent de la Mancomunitat, en la sessió del 19 d'agost de 1920, va aprovar el pla d'estudis i l'inici immediat del curs, però la falta d'un edifici en va endarrerir l'obertura. No obstant això, va sortir publicat un programa amb el pla d'estudis on s'especificava que, momentàniament, la matrícula s'hauria de formalitzar a l'Escola Superior d'Agricultura al carrer d'Urgell de Barcelona⁶.

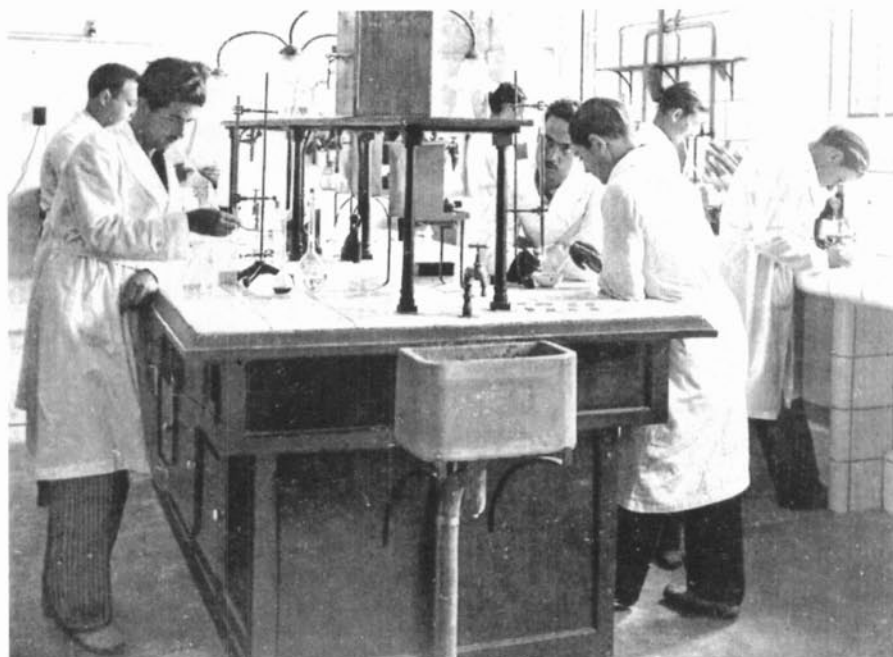
Tot i que la Mancomunitat va comprar la finca Torre Marimon el 1921, va tardar encara un parell d'anys a poder-ne disposar. La mort del propietari de la finca i, sobretot, el fet que els seus hereus van tardar molt a indemnitzar els conreadors que hi havia a la Torre Marimon van dificultar que la Mancomunitat pogués disposar plenament de la propietat.

3 Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona [AHDB]: «Projecte de reorganització de l'Escola Superior d'Agricultura». Juny 1920, lligall Q-445/3.

4 AHDB, lligall Q-445/4, pàg. 28, informació 23-6-1921.

5 PLANAS I MARESMÀ, Jordi (1991): *Propietaris organitzats. Estudi de la Cambra Agrícola del Vallès (1901-1935)*, Estudis de Granollers i del Vallès Oriental, 4, Ajuntament de Granollers, pàg. 126.

6 MANCOMUNITAT DE CATALUNYA (1920?): *Escola Superior de Zootècnia*. Barcelona, pàg. 7.

Laboratori d'anàlisi agrícoles de l'Escola Mitjana d'Agricultura, on els alumnes feien pràctiques amb aparells graduadors de vins, adobs, llets, olis, terres, insecticides i altres cossos. Fotografia: *Les escoles d'agricultura de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona, 1935.

Fins al mes d'octubre de 1923 el tema no va quedar definitivament solucionat⁷. El 1923, el conseller d'Agricultura, Pere Mias, justificava que aquest retard havia impedit d'iniciar els cursos a l'Escola Superior de Zootècnia⁸. Semblava que, després d'unes obres de condicionament, l'Escola Superior de Zootècnia podria començar a funcionar definitivament el curs 1924-1925⁹.

A més de l'establiment de l'Escola Superior de Zootècnia, també es va pensar en la finca de Torre Marimon per a portar-hi a

terme alguns aspectes d'ensenyament agrícola i per a realitzar-hi algunes pràctiques agrícoles en els terrenys que la formaven. L'any 1923, com que ja era imminent que la Mancomunitat disposés de la finca de Torre Marimon, el director de l'Escola Superior d'Agricultura, Carles Pi i Sunyer, juntament amb el claustre de professors, va elaborar un nou pla d'estudis¹⁰. La principal novetat del pla d'estudis era l'augment de les pràctiques agrícoles. Amb aquesta finalitat, tots els alumnes de l'Escola Superior d'Agricultura haurien de passar una part dels seus estudis com a

interns a la Torre Marimon. El claustre de professors va nomenar Joan Salom, enginyer agrícola de l'Escola Superior d'Agricultura, primer administrador de la finca¹¹.

A més de l'ensenyament, també es volia utilitzar la Torre Marimon per a dur-hi a terme experimentacions agrícoles. Els Serveis Tècnics d'Agricultura, un organisme creat el 1917 que depenia de la Mancomunitat de Catalunya, van veure aquesta finca com un bon lloc per a les experimentacions que s'havien de fer en camps de conreu. Així, per exemple, el Servei de Terra Campa, una de les seccions que formaven els Serveis Tècnics d'Agricultura, va començar a realitzar pràctiques de selecció natural de blats. La Mancomunitat de Catalunya tenia molts projectes per a portar a cap a la finca de la Torre Marimon, però amb l'entrada en la Dictadura de Primo de Rivera tots aquells projectes van quedar congelats. Es va haver d'esperar la proclamació de la Segona República per a poder-los tornar a engegar.

EL FRE DE LA DICTADURA DE PRIMO DE RIVERA

La Dictadura de Primo de Rivera, iniciada el 13 de setembre de 1923, va suprimir la Mancomunitat de Catalunya l'any 1925 i en

7 AHDB, lligall Q-445/4 bis, pàg. 214-215.

8 AHDB, lligall Q-445/3: carta del 9-8-1923 que Pere Mias adreça a Josep Puig i Cadafalch, president de la Mancomunitat de Catalunya.

9 Així ho va aprovar el Consell Permanent de la Mancomunitat, a proposta de Pere Mias, en la sessió del 27 d'agost de 1923.

10 AHDB, lligall Q-445/3: «Projecte del nou pla d'ensenyament de l'Escola Superior d'Agricultura» (1923).

11 Arxiu de l'Escola Superior d'Agricultura (AESA): «Actes del Claustre de Professors», Acta núm. 24, 11-10-1923.

va desmantellar l'obra. La Diputació de Barcelona va tornar a portar a terme una obra agrícola, que només era una ombra del que havia estat en els anys anteriors. La majoria de professors i tècnics agrícoles de la Mancomunitat de Catalunya van ser expulsats dels seus llocs de treball, la qual cosa va representar la fi de la seva obra agrícola i de la majoria de projectes que estaven en procés de gestació.

L'Escola Superior de Zootècnia mai no es va arribar a obrir. Els alumnes de l'Escola Superior d'Agricultura no van anar a fer cursos pràctics a la Torre Marimon. Als camps d'aquella finca no s'hi feien experiències agrícoles, entre altres coses perquè els Serveis Tècnics d'Agricultura van ser suprimits. Es van abandonar projectes ja iniciats i no se'n van aprofitar els possibles resultats. Josep M. Soler i Coll, cap del Servei de Terra Campa, es queixava que els blats que ell havia plantat per a fer-ne una selecció havien estat segats i batuts conjuntament¹².

Durant els anys de la Dictadura de Primo de Rivera, la Diputació de Barcelona va invertir força diners per a condicionar la finca de Torre Marimon, però aquesta només es va convertir en una escola de tipus professional que no responia a un pla general de modernització de l'agricultura catalana. Lluny quedaven els grans projectes de la Mancomunitat de Catalunya per a aquella finca agrícola. No obstant això,

La Torre Marimon l'any 1922, abans d'establir-s'hi l'Escola d'Agricultura, en una visita encapçalada pel director de l'Escola Superior d'Agricultura, Carles Pi i Sunyer. Fotografia: Arxiu General de la Diputació de Barcelona, núm. registre 4.309/87.

La Torre Marimon l'any 1930, encara en obres de rehabilitació, en una visita amb motiu de l'excursió agrícola dels socis de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre. Fotografia: *Revista de l'I.A.C.S.I.*, 1930, pàg. 98.

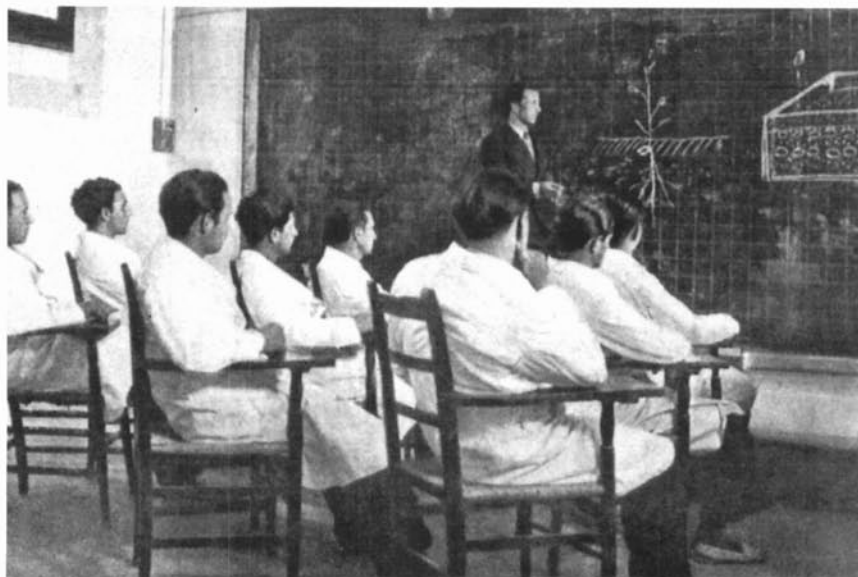
¹² SOLER I COLL, Josep M. (1935): *El Servei de Terra Campa i la cerealicultura catalana*. Serveis Tècnics d'Agricultura, Barcelona.

Els anys trenta, la granja escola comptava amb maquinària agrícola de tota mena i els alumnes aprenien a utilitzar les màquines més modernes de l'època.

Fotografia: *Les escoles d'agricultura de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona, 1935.

Els estudis de l'Escola Mitjana d'Agricultura també comprenien lliçons teòriques, com la que mostra la instantània. Fotografia: *Les escoles d'agricultura de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona, 1935.

la propietat de Torre Marimon comptava amb unes bones instal·lacions, que l'any 1930 va visitar el rei Alfons XIII coincidint amb un moment en què es volia donar una activitat més gran a l'escola.

El 1930, com a part d'un gran projecte per a renovar les escoles i els serveis agrícoles de la Diputació de Barcelona, es va establir a la Torre Marimon l'Escola Elemental d'Experts Agrícoles amb l'objectiu de formar capatassos agrícoles mitjançant uns estudis de dos anys. En aquella escola s'hi van enviar becats alumnes de la Casa de Caritat de Barcelona. El curs 1930-1931, dels quinze alumnes que hi havia, nou provenien de la Casa de Caritat. Aquest fet va convertir l'Escola Elemental d'Experts Agrícoles en un centre de rehabilitació social per mitjà de l'agricultura en comptes de ser una escola destinada a la gent que vivia de l'agricultura. Els problemes d'ordre eren greus, fins al punt d'aixecar-se les protestes més enèrgiques pel comportament dels alumnes que procedien de la Casa de Caritat¹³.

Els anys de la Dictadura de Primo de Rivera van servir per a arreglar la finca. Però, pel que fa a l'ensenyament i a les pràctiques agrícoles, la Torre Marimon va patir la desorientació que hi havia en els serveis agrícoles de la Diputació de Barcelona després que la majoria de professors i tècnics que havien treballat a la

¹³ AHDB, lligall Q-451/70, informe del 22-6-1931.

Mancomunitat es veiessin forçats a deixar el seu lloc de treball. El 1930 hi va haver un intent d'esmenar la situació, però fins ben entrada la Segona República la Torre Marimon no va tornar a formar part d'un centre agrícola que anava més enllà de la simple capacitat professional en agricultura. Era una finca modelica pel que fa a les instal·lacions, però li calia organitzar de manera efectiva el seu ensenyament.

L'ESCOLA MITJANA I L'ESCOLA PRÀCTICA D'AGRICULTURA

L'any 1932, la Generalitat de Catalunya va aprovar un ambiciós pla d'ensenyament agrícola que seguia la tradició iniciada per l'Escola Superior d'Agricultura l'any 1912, però que n'ampliava l'abast. En el passat, la Diputació de Barcelona i la Mancomunitat de Catalunya només havien aconseguit de portar a terme amb èxit estudis d'enginyer agrícola, i els estudiants del grau de perit i de capatàs agrícola havien estat molt reduïts. Amb un intent de popularitzar l'ensenyament agrícola, la Generalitat de Catalunya va projectar, en el pla de 1932, formar escoles on s'impartissin aquests estudis. La Torre Marimon era la finca indicada per a iniciar aquest desplegament. El 1932 s'hi va establir l'Escola Mitjana d'Agricultura, que oferia el títol de perit agrícola, i l'Escola Pràctica d'Agricultura, que oferia la capacitat agrícola amb el diploma de regent agrícola.

La poda dels arbres fruiters era una de les operacions més delicades per a la conducció d'un fruiterar.

Fotografia: *Les escoles d'agricultura de la Generalitat de Catalunya.*

Barcelona, 1935.

En la formació dels alumnes es dedicava una atenció especial al bestiar, un complement cada vegada més essencial a la majoria d'explotacions agrícoles catalanes.

Fotografia: *Les escoles d'agricultura de la Generalitat de Catalunya.*

Barcelona, 1935.

L'Escola Mitjana i l'Escola Pràctica d'Agricultura de Caldes de Montbui eren les primeres escoles d'aquest tipus que la Generalitat organitzava. Hi havia, però, la intenció, seguint el seu model, d'establir escoles d'aquells nivells en altres poblacions catalanes per tal de descentralitzar l'ensenyament agrícola. D'acord amb aquesta idea, l'any 1936, poques setmanes després de l'inici de la Guerra Civil i de la Revolució, la Generalitat va crear l'Escola Mitjana d'Agricultura de les comarques de l'Urgell, el Segrià i la Terra Alta a la finca confiscada del Castell del Remei, en el terme municipal de Penelles¹⁴.

Els estudis de l'Escola Mitjana d'Agricultura duraven dos cursos, dins dels quals es combinava la teoria amb la pràctica; al final dels estudis s'aconseguia el títol de perit agrícola¹⁵. L'ensenyament a l'Escola Mitjana d'Agricultura era exclusivament pràctic; es tractava que l'alumne sabés fer tota la feina de pagès d'una manera raonada. L'ensenyament durava un any, després del qual els alumnes aprovats obtenien el diploma de regent agrícola.

L'Escola Mitjana i l'Escola Pràctica d'Agricultura de Caldes de Montbui van ser dues de les principals realitzacions del pla d'ensenyament de la Generalitat de Catalunya del 1932. Amb aquestes dues escoles, la finca de la Torre Marimon es va convertir

ESCOLA MITJANA D'AGRICULTURA PLA D'ENSENYAMENT DE PERIT AGRÍCOLA (1932) PRIMER CURS	
ASSIGNATURES	NOMBRE DE TRIMESTRES
Física aplicada	1
Química aplicada	1
Topografia i dibuix topogràfic	3
Agronomia i meteorologia	3
Botànica agrícola	1
Zoologia agrícola	1
Microbiologia	1
Mecànica agrícola	2

SEGON CURS	
ASSIGNATURES	NOMBRE DE TRIMESTRES
Anàlisi agrícoles	1 i 1/2
Construccions rurals i hidràuliques	1 i 1/2
Cultius herbacis i llurs malalties	3
Zootècnia	3
Indústries rurals	1 i 1/2
Comptabilitat agrícola	1 i 1/2
Cultius arboris i llurs malalties	2
Nocions de valoració i cadastre	1

FONT: GENERALITAT DE CATALUNYA (1932): ESCOLES D'AGRICULTURA, PÀG. 7

en un centre d'ensenyament dedicat a la formació de tècnics agrícoles de grau mitjà i de tipus professional. Entre 1932 i 1937, uns cinquanta-sis alumnes van estudiar per a perit agrícola a l'Escola Mitjana d'Agricultura i uns tretze per a regent agrícola a l'Escola

Pràctica d'Agricultura¹⁶. Si tenim en compte que abans de 1932 molt pocs alumnes a Catalunya van fer aquest tipus d'estudis, podem considerar que la Generalitat havia aconseguit de portar a terme amb certa regularitat uns estudis agrícoles de nivell mitjà i professional.

¹⁴ *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 11-12-1936, pàg. 951.52.

¹⁵ Generalitat de Catalunya (1932): *Escoles d'Agricultura*.

¹⁶ Arxiu de la Torre Marimon: «Relació d'alumnes matriculats a les Escoles Mitjana i Pràctica d'Agricultura», 1-6-1937.

Per tal de poder aconseguir que fills d'agricultors que treballaven la terra poguessin estudiar, la Generalitat de Catalunya va preveure un sistema de beques. També alguns ajuntaments catalans van becar fills de la població perquè poguessin fer aquells estudis agrícoles. A causa dels pocs recursos de la Generalitat de Catalunya, no es van poder beneficiar d'aquest sistema gaires alumnes. El 1932, la Generalitat de Catalunya només preveia dues beques per a l'Escola Mitjana d'Agricultura i dues més per a l'Escola Pràctica d'Agricultura¹⁷. A partir de 1936, el nombre de beques va augmentar, de manera que la majoria d'alumnes de la Torre Marimon gaudien de subsideis per a poder estudiar. Hi havia la voluntat de facilitar als fills dels agricultors l'accés a les escoles Caldes. L'Escola Mitjana i l'Escola Pràctica d'Agricultura havien obert una porta que permetia que els fills d'agricultors humils estudiessin en una escola d'agricultura.

L'Escola Mitjana i l'Escola Pràctica d'Agricultura tenien el mateix director que l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona. Encara que hi havia unes relacions molt estretes entre tots els centres agrícoles que depenien de la Generalitat, cada un era autònom. L'Escola Mitjana d'Agricultura tenia els seus propis professors, la immensa majoria dels

ESCOLA PRÀCTICA D'AGRICULTURA Horari del curs (1935)	
A 2/4 de 7	Llevar-se
De 7 a 8	Ordenació dels treballs de la finca
De 8 a 9	Esmorzar
De 9 a 12	Pràctiques
De 12 a 2/4 de 2	Dinar
De 2/4 de 2 a 2/4 de 3	Classe teòrica
De 2/4 de 3 a 2/4 de 5	Pràctiques
De 2/4 de 5 a les 5	Berenar
De 5 a 8	Raonament de les pràctiques fetes i lectura agrícola
A les 8	Sopar
A les 10	Al llit

quals tenien el títol d'enginyer agrícola de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona.

A més d'oferir ensenyament, els camps i les quadres de la finca de la Torre Marimon van ser utilitzats per a diferents experiències dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya. Així, per exemple, Josep M. Soler i Coll va reemprendre les pràctiques de selecció de cereals que havia iniciat en temps de la Mancomunitat de Catalunya i Enric Coromines va organitzar concursos avícoles.

Després de l'esclat de la Guerra Civil, les dues escoles de Caldes

de Montbui van continuar funcionant durant un parell de cursos. La Generalitat de Catalunya tenia un pla molt complet de l'ensenyament agrícola de Catalunya, que preveia establir nombroses escoles agrícoles a tot el territori català; unes escoles que seguien el model de les que hi havia a Caldes¹⁸. En acabar la Guerra Civil, la Torre Marimon es va convertir en una escola agrícola de caràcter professional mantinguda per la Diputació de Barcelona; una escola que ha durat fins als nostres dies, fins que l'any 1996 va tancar les seves portes com a centre d'ensenyament.

¹⁷ Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5-1-1934, pàg. 48.

¹⁸ Generalitat de Catalunya (1937): Pla d'ensenyament agrícola. Conselleria de Cultura, Barcelona.